

ปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9

นางสาว สมพร ทองธวัช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-835-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11645282X

PROBLEMS OF SURVEILLANCE DENTAL HEALTH PROGRAM OPERATION IN
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSSTION,
EDUCATIONAL REGION NINE

Miss Somporn Thongtawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-835-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 เขตการศึกษา 9
 โดย นางสาว สมพร ทองธวัช
 ภาควิชา พลศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *ลลิตา สุว...* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ลลิตา สุวธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *เทพวดี หอมสนิท* ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวดี หอมสนิท)
 ลาวัณย์ สุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี)
 รัชณี ขวัญบุญจันทร์ กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจันทร์)
 ทิพย์ศิริ กาญจนवासี กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์ศิริ กาญจนवासี)
 แอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์ กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.แอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมพร ทองธวัช : ปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 (PROBLEMS
OF SURVEILLANCE DENTAL HEALTH PROGRAM OPERATION IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION NINE) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.ลาวัณย์ สุกกรี, 184 หน้า. ISBN 974-631-835-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินการโครงการ
เฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 9 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูอนามัยผู้รับผิดชอบ
การดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 400 คน
แบ่งเป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ 86 คน ครูในโรงเรียนขนาดกลาง 190 คน และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก
124 คน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบ
ถามกลับคืนมาจำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.25 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of
Variance) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test for all
possible comparison)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ 1) โรงเรียน
ขาดการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานจากศึกษานิเทศก์ และทันตบุคลากรระดับจังหวัด 2) โรงเรียนขาด
งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในการบริหาร จัดการกองทุนแปรงสีฟัน-
ยาสีฟัน 3) โรงเรียนไม่มีสื่อหรือศูนย์สื่อการสอนทันตสุขภาพ 4) นักเรียนไม่มีหนังสืออ่านประกอบหรือ
อ่านเพิ่มเติมเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับโรคในช่องปาก 5) นักเรียนไม่มีแปรงสีฟันและถ้วยน้ำเป็น
ของตนเอง และ 6) ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถม
ศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดต่าง ๆ พบว่ามีปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ
โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางมี
ปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการจัดดำเนินการในโรงเรียน การตรวจและบันทึกสภาวะช่องปาก
ของนักเรียน และการแก้ไขฟันผุและส่งเสริมสภาวะช่องปากของนักเรียน

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C442739 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: PROBLEM / SURVEILLANCE / DENTAL HEALTH / ELEMENTARY SCHOOL

SOMPORN THONGTAWAT : PROBLEMS OF SURVEILLANCE DENTAL HEALTH PROGRAM OPERATION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION NINE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. LAWAN SUKKRI, H.S.D. 184 pp. ISBN 974-631-835-7

The purposes of this research were to study and to compare the problems of surveillance dental health program operation in elementary schools under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region Nine among different school sizes. The population were 400 school health teachers from 400 schools, 86 teachers from large size schools, 190 from medium size schools and 124 from small size schools. They were asked to respond to the questionnaires developed by the researcher. The mailed questionnaires of 361 (90.25%) were returned. The obtained data were then analyzed in terms of percentages, means, and standard deviations. One-Way analysis of Variance and the Scheffe' method were employed to determine the significant differences at the .05 level.

The findings revealed that :

1. Overall problems of surveillance dental health program operation in elementary schools under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Education Region Nine were found to be in low level in all 5 areas. When considered in each items of all areas, 6 items of the problems were in high level. They were: 1) Lack of supervision from educators and dental officers. 2) No financial support from the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission to manage the tooth brush-tooth paste fund. 3) Not enough instructional media in dental health for schools. 4) Not enough supplementary reading books for students. 5) Students did not have their own personal tooth brush and cup. 6) Parents did not cooperate in participating of school surveillance dental health program.

2. The comparison of the problems of surveillance dental health program operation between large, medium, and small size schools were found to be statistically significant differences at the .05 level. Large size schools were found to have more problems than those of medium and small size schools. Medium size schools were found to have more problems than those of small size schools in managing, screening and recording the oral hygiene, and the correction of oral hygiene and dental health promotion.

ภาควิชา..... พลศึกษา

สาขาวิชา..... สุขศึกษา

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาและเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.รัชนี ขวัญบุญจันทร์ ทันตแพทย์หญิง เจิดจันทร์ศิริ โชติดีติก ทันตแพทย์หญิงดาวเรือง แก้วขันตี และศึกษานิเทศก์ปราณี ไชยรังสฤษดิ์ ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือแนะนำ ตรวจ และ แก้ไขการจัดทำแบบสอบถาม อาจารย์วันชัย บุญรอด ที่ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล คณาจารย์ภาควิชา พลศึกษา/สุขศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ และแนะนำการจัดทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบ พระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้โอกาสในการท้าวิจัยครั้งนี้ ตลอดจน ครอบครัวที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมาย ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ทำยนี้ขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อผู้ล่วงลับไปแล้ว และกราบขอบพระคุณ คุณแม่ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและให้โอกาสในการศึกษา และขอขอบคุณ พี่, น้อง, เพื่อน ๆ และคุณวิรัตน์ สีสระเสวีรัฐ ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดมา จน การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สมพร ทองธวัช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	7
คำจำกัดความในการวิจัย	7
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย	19
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
5	สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
	สรุปผลการวิจัย	110
	อภิปรายผลการวิจัย	119
	ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	132
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	133
	รายการอ้างอิง	134
	ภาคผนวก	142
	ประวัติผู้เขียน	184

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และการเข้า ร่วมประชุม/อบรม	28
2	จำนวนและค่าร้อยละสภาพของโรงเรียน จำนวนครู แหล่งน้ำดื่ม แหล่งน้ำใช้ ปริมาณน้ำดื่ม ปริมาณน้ำใช้ คู่มือครู	33
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดดำเนินการ โครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน	42
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการวางแผนใน การจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน	44
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านวิธีการจัดดำเนินการ โครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนก ตามขนาดโรงเรียน	47
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการตรวจและ บันทึกสภาวะช่องปากนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน	51
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการแก้ไขฟันผุและ ส่งเสริมสภาวะช่องปากในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาด โรงเรียน	54
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการประเมินผล การจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน	61
9	การเปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินการโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียน	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การเปรียบเทียบปัญหาด้านการวางแผนในการจัดดำเนินการ โครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่าง ขนาดของโรงเรียน	70
11	การเปรียบเทียบปัญหาด้านวิธีการจัดดำเนินงานโครงการเฝ้าระวัง ทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียน	72
12	การเปรียบเทียบปัญหาด้านการตรวจและบันทึกสภาวะช่องปาก นักเรียนตามโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียน	82
13	การเปรียบเทียบปัญหาด้านการแก้ไขฟันผุและส่งเสริมสภาวะ ช่องปากตามโครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียน	89
14	การเปรียบเทียบปัญหาด้านการประเมินผลการจัดดำเนินการ โครงการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่าง ขนาดของโรงเรียน	106